

Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru

Ail Gynnig y Gyllideb Atodol 2021-22

Memorandwm Esboniadol i Gadeirydd y Pwyllgor Cyllid

Cwblhawyd y cyflwyniad hwn o'r Gyllideb Atodol yn gyson â Rheolau Sefydlog 18A.2 a 20.36 Senedd Cymru dyddiedig Tachwedd 2021.

Cefndir

Mae'r Amcangyfrif ar gyfer 2021/22, a gyhoeddwyd i'r Pwyllgor ym mis Hydref 2020, yn dangos nad yw'r gofynion o ran Adnoddau ac Arian wedi newid o gyllideb 2020/21, sef £5,110k a £5,070k yn y drefn honno. Ni cheisiwyd unrhyw adnoddau ychwanegol, gyda'r bwriad o hunan-gyllido cynnydd mewn costau cyflogau staff. Yn unol â'r disgwyliadau i rewi cyflogau'r sector cyhoeddus ym mis Medi 2020, ni wnaed unrhyw lwfans ar gyfer dyfarniad cyflog. Fodd bynnag, mae cyflogwyr llywodraeth leol wedi gwneud cynnig dyfarniad cyflog o 1.75% bellach (a wrthodwyd gan undebau llafur) gyda chynigion cyflog dipyn mwy na hyn yn cael eu cytuno neu eu cynnig yn y sectorau preifat a chyhoeddus.

Rwyf wedi ceisio lliniaru'r pwysau drwy wneud arbedion yn ystod y flwyddyn lle bo hynny'n bosib. Gan fod bron i 80% o'r gyllideb yn cael ei defnyddio gan gostau staff, mae hynny wedi golygu fy mod wedi gohirio llenwi rhai swyddi, sy'n creu heriau ei hun ar adeg pan fo'r llwyth achosion sy'n dod i mewn (i ddiwedd mis Hydref) wedi cynyddu 29% ers 2019/20 (ac wedi codi 57% yn 2020/21). Rwyf hefyd wedi lleihau gwariant arfaethedig ar hyfforddi staff.

Er bod y mesurau hyn yn caniatáu i mi dalu 1.75% o gost ddisgwyliedig y dyfarniad cyflog ar hyn o bryd, a ddaw i gyfanswm o £65k, ni allaf reoli unrhyw ddyfarniad cyflog ychwanegol.

Roeddwn i'n rhagweld y byddai costau TG yn parhau yn unol â'r cynllun 3 blynedd fel rhan o'n Map Technoleg ehangach i 2029/30. Fodd bynnag, mae'r darparwr cymorth TG newydd wedi nodi gwelliannau hollbwysig sydd eu hangen i sicrhau bod systemau'n gadarn ac yn ddiogel.

Ni ragwelwyd y pwysau un tro hyn yn y Cynnig Cyllideb cyntaf ac felly bu'n rhaid imi gyflwyno'r gyllideb atodol hwn.

Er bod y mesurau hyn yn caniatáu i mi dalu cost ddisgwyliedig y dyfarniad cyflog ar hyn o bryd, ni allaf ysgwyddo'r pwysau cost hyn yn llawn. Rwyf felly'n cyflwyno Cyllideb Atodol, ynghylch y costau TG y cyfeirir atyn nhw uchod, yn unol â Rheol Sefydlog 20.36.

Cyflwyno Cyllideb Atodol yn Flaenorol

Dros y saith mlynedd diwethaf, dim ond unwaith o'r blaen rwyf wedi defnyddio'r broses Cyllideb Atodol ar gyfer digwyddiadau eithriadol/un-tro. Rwyf bob amser wedi ceisio ymdopi o fewn y gyllideb a ddyrannwyd ac nid wyf yn cyflwyno Cyllideb Atodol ar chwarae bach. Dyma'r achlysuron rwyf wedi cyflwyno Cyllideb Atodol:

- Talu costau dyfarniad Uchel Lys yn erbyn penderfyniad Panel Dyfarnu Cymru mewn achos Cod

Ymddygiad uchel ei broffil

- Costau gosod cyfalaf ar gyfer eiddo ym Mharc Bocam yn dilyn newidiadau i eiddo a chytundeb les newydd.
- Amrywio'r gyllideb rhwng refeniw a chyfalaf ar ddim cost net
- Dychwelyd arian i Gronfa Gyfunol Cymru – roedd hyn yn ymwneud â phensiynau, gydag arian yn cael ei ddychwelyd yn 2017/18 ac yn 2020/21, sef cyfanswm o £1.3 miliwn.

Effaith net gyffredinol o gyflwyno Cyllidebau Atodol yn ystod fy nghyfnod yn y swydd fu ad-daliad net o ychydig o dan £1 miliwn i Gronfa Gyfunol Cymru.

Er mwyn bod yn gyflawn, hoffwn ychwanegu y gofynnwyd i mi hefyd ddefnyddio'r broses Cyllideb Atodol, yn hytrach na'r Amcangyfrif, ar gyfer newidiadau ar draws y sector i gyfraniadau pensiwn cyflogwyr ac ar gyfer costau pwerau newydd ar ôl i Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019 gael Cydsyniad Brenhinol, yn ogystal â phennu dyddiadau cychwyn.

Y Gyllideb Atodol a geisiaf

Rwy'n cynnig amrywio'r cynnig cyllideb blynyddol yn unol â Rheol Sefydlog 20.36 o ran:

- Swm wrth gefn o £85k sef y swm ychwanegol y byddai'n rhaid i ni ei dalu o dan rwymedigaeth gytundebol i'n staff pe setlwyd y dyfarniad cyflog ar 4%, ac nid 1.75%.
- £91k ar gyfer costau TG unwaith yn unig i reoli gwendidau a nodwyd mewn systemau TG nad oedden nhw'n hysbys adeg paratoi'r amcangyfrif gwreiddiol ym mis Medi 2020.

Cyflogau Staff a Chostau Cysylltiedig

Mae cyflogau staff wedi'u cysylltu â negodiadau cyflogau'r Cyd-gyngor Cenedlaethol ar gyfer Gwasanaethau Llywodraeth Leol. Mae'r cynnig cyflog diweddaraf o 1.75% wedi cael ei wneud gan y cyflogwr ond ni chafodd ei dderbyn ym mis Rhagfyr 2021. Mae cryn dipyn o ansicrwydd o hyd ynghylch amseriad a swm terfynol y dyfarniad cyflog, a'n disgwyliad yw y bydd y dyfarniad cyflog yn cael ei setlo ar oddeutu 4% erbyn diwedd mis Mawrth 2022. Mae hyn yn seiliedig ar setliad y cytunwyd arno yn yr Alban a fydd yn arwain at weithwyr cyngor yn derbyn codiad cyflog rhwng 3.4% a 4.7%. Er i mi dybio yn yr Amcangyfrif y byddai cyflogau yn cael eu rhewi, rwyf yn bwriadu ariannu unrhyw ddyfarniad cyflog hyd at 1.75% o'r cyllidebau cymeradwy presennol trwy arbedion a nodwyd eisoes.

Ar ôl ymgynghori â'r Adran Rheoli Cyllid o fewn Grŵp yr Ysgrifennydd Parhaol, fe'm cynghorwyd i gynnwys swm wrth gefn yn ein Cyllideb Atodol a fyddai'n talu dyfarniad cyflog o hyd at 4%, y byddwn yn ariannu 1.75% ohono. Nid oes unrhyw fecanwaith i OGCC dynnu mwy o arian parod nag a ganiateir o fewn Cynnig Cyllideb cymeradwy, ac felly os yw'r dyfarniad cyflog yn fwy na 1.75%, ni fyddem yn gallu cyflawni ein rhwymedigaethau cytundebol i staff. Daw hyn i £85k, fodd bynnag, os setlir y dyfarniad cyflog ar lai na 4%, byddaf yn dychwelyd yr holl arian wrth gefn sy'n ormodol fel rhan o'n balans blynyddol sy'n cael ei ad-dalu i Gronfa Gyfunol Cymru o dan Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.

TG

Rwyf yn ymwybodol o'r bygythiadau seiberddiogelwch parhaus i bob system TG, ac o ddibyniaeth

gynyddol y swyddfa ar systemau TG ar gyfer yr holl waith a chyfathrebu. Mae'r newidiadau a gyflwynwyd i gefnogi gweithio'n effeithiol gartref yn ystod y pandemig yn cynyddu'r ddibyniaeth ar systemau TG ymhellach. Felly, fe wnes i gomisiynu fy narparwr cymorth TG newydd i adolygu systemau i ganfod risgiau i ddiogelwch, cadernid a pherfformiad.

Mae eu hadroddiad wedi nodi'r buddsoddiad hollbwysig sydd ei angen i reoli diffygion o ran diogelwch a pherfformiad. Mae cyfanswm y gost yn £91k sy'n cynnwys £70k o refeniw a £21k o gyfalaf ac mae £88k o hwnnw'n gostau unwaith yn unig a £3k yn gostau rheolaidd. Er bod y rhain yn gostau sylweddol, rwyf yn ymwybodol o gostau enfawr colli systemau a/neu ddata TG a'r gost uchel o ran amser staff anghynhyrchiol os collir systemau. Er y bydd y costau gwirioneddol o golli systemau TG a/neu ymosodiadau seiber (o bosib yn arwain at golli data) yn amrywio'n sylweddol yn dibynnu ar natur y digwyddiad a maint y sefydliad, mae amcangyfrifon diweddar (Sefydliad Ponemon) yn awgrymu y gallai digwyddiad seiberddiogelwch gostio tua £2.9m i'w reoli a'i ddatrys, yn ogystal â tharfu eithriadol ar staff a defnyddwyr gwasanaeth.

Yn y cyd-destun hwn, penderfynais bod yn rhaid i mi ddilyn y cyngor arbenigol a gwneud y gwelliannau a'r diweddariadau a argymhellwyd, yn ddi-oed.

Gellir darparu dadansoddiad o'r costau'n gyfrinachol i'r Pwyllgor os gofynnir amdano ond, am resymau amlwg, nid wyf am i'r rhain fod ar gael yn gyhoeddus.

Mae'r newidiadau hyn yn cael eu crynhoi isod:

	Adnodd £000	Arian £000
Cynnig y Gyllideb 2021/22	5,110	5,070
Dyfarniad cyflog wrth gefn	85	85
Diweddariadau Diogelwch a Chadernid TGCh		
Refeniw (unwaith yn unig)	67	67
Refeniw (rheolaidd)	3	3
Cyfalaf (unwaith yn unig)	21	21
Dibrisiant*	2	-
Adnoddau sydd eu hangen	5,288	-
Gofynion Arian Parod		5,246
Cynnydd	178	176

* Nodyn: Bydd cynnydd o £2k mewn dibrisiad yn deillio o'r elfen gyfalaf.

Dangosir y cyllidebau presennol a'r cyllidebau diwygiedig arfaethedig yn llawn isod.

Cyllideb Atodol	2021/22		
	Cyllideb	Newidiadau	Cyllideb Ddiwygiedig
Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru	£000	£000	£000
Cyflogau a chostau cysylltiedig	3,985	85	4,070
Adeiladau a chyfleusterau, gan gynnwys prydles	379		379
Ffioedd proffesiynol	246		246
Costau TGCh	212	70	282
Costau swyddfa	99		99
Teithio, hyfforddi a recriwtio	75		75
Cyfathrebu	46		46
Cyfanswm Gwariant Refeniw	5,042	155	5,197
Cyfanswm Incwm	(17)		(17)
Gwariant Refeniw Net	5,025	155	5,180
Gwariant Cyfalaf	25	21	46
Cyfanswm Adnoddau Gweithredol	5,050	176	5,226
Taliadau dibrisiant ac amorteiddio	60	2	62
Cyfanswm Gwariant Adnoddau	5,110	178	5,288
Taliadau dibrisiant ac amorteiddio	(60)	(2)	(62)
Symudiadau eraill nad ydynt yn arian	20		20
Gofyniad Arian Parod gan Gronfa Gyfunol Cymru	5,070	176	5,246